

Rapport

Een rapportage naar aanleiding van een geslaagde interventie bij de Immigratie- en Naturalisatiedienst.

Datum: 5 november 2015
Rapportnummer: 2015/156

KADER

Op 15 juni 2007 is een zogenoemde pardonregeling in werking getreden. Deze pardonregeling heet officieel Regeling ter afwikkeling nalatenschap oude Vreemdelingenwet (Ranov-regeling). Op grond van deze pardonregeling hebben ongeveer 28.000 vreemdelingen een reguliere verblijfsvergunning gekregen.¹ Het tonen van documenten omtrent de identiteit en nationaliteit was geen vereiste voor het verkrijgen van een verblijfsvergunning op grond van de pardonregeling uit 2007. De afhandeling vond plaats op basis van de destijds bij de IND bekende gegevens.

Over het algemeen komen vreemdelingen in aanmerking voor naturalisatie als zij vijf jaar in het bezit zijn geweest van een verblijfsvergunning. Voor de groep vreemdelingen die onder de pardonregeling viel, speelt dit dus vanaf juni 2012. Per 1 mei 2009 is de procedure voor naturalisatie aangescherpt. Deze aanscherping houdt in dat vreemdelingen die in het bezit zijn van een reguliere verblijfsvergunning bij de naturalisatieprocedure niet langer worden vrijgesteld van het overleggen van een geldig buitenlands paspoort en een gelegaliseerde buitenlandse geboorteakte. Ook wanneer een vreemdeling bij het verkrijgen van de verblijfsvergunning vrijgesteld was van het overleggen van een geldig buitenlands paspoort, dient deze vreemdeling bij het naturalisatieverzoek een paspoort en geboorteakte te verstrekken. Slechts indien een vreemdeling in bewijsnood verkeert, hoeft dit niet.

In oktober 2014 heeft Vluchtelingenwerk Nederland een rapport uitgebracht onder de titel "Ik voel me Nederlander". In dit rapport stelt Vluchtelingenwerk dat veel houders van een pardonvergunning niet kunnen naturaliseren doordat de voorwaarde wordt gesteld dat zij een geldig paspoort en een gelegaliseerde geboorteakte overleggen. Het niet bezitten van de Nederlandse nationaliteit brengt volgens Vluchtelingenwerk diverse belemmeringen met zich mee. Het is bijvoorbeeld moeilijk om naar het buitenland te reizen (voor veel bestemmingen is een visum nodig). Ook ondervinden mensen volgens Vluchtelingenwerk problemen bij het afsluiten van hypotheek en verzekeringen. Daarnaast kunnen mensen zonder de Nederlandse nationaliteit niet stemmen en kunnen zij bepaalde beroepen niet uitoefenen, zoals politieambtenaar of rechter.

AANLEIDING

Verzoekster woont inmiddels vijftien jaar in Nederland en heeft een verblijfsvergunning gekregen op grond van de pardonregeling in 2007. Verzoekster schrijft de Nationale ombudsman, omdat zij graag wil naturaliseren maar dit niet lukt. Zij stelt in het bezit te zijn van een gelegaliseerde geboorteakte. Volgens verzoekster is het echter niet mogelijk voor haar om een geldig buitenlands paspoort te krijgen. Zij stelt dat dit door de Azerbeidjaanse ambassade onmogelijk wordt gemaakt. Verzoekster geeft aan dat zij de afgelopen twee jaar al drie keer een verzoek heeft ingediend bij deze ambassade voor het verkrijgen van een paspoort, maar dit alle drie keer is afgewezen. Zij heeft een brief van de ambassade gekregen waarin staat dat zij geen burger van Azerbeidzjan is. Verzoekster heeft ook brieven gestuurd naar de internationale organisatie voor migratie in Azerbeidzjan en het

¹ Trendrapportage Naturalisatie VI, IND.

Ministerie van Buitenlandse Zaken. Volgens verzoekster is er echter geen gehoor gegeven aan haar brieven.

Verzoekster stelt dat zij met de brief van de ambassade en haar geboorteakte naar de gemeente is geweest om een naturalisatieverzoek in te dienen. Volgens verzoekster zei een medewerker van de gemeente tegen haar dat zij geen kans maakt om de Nederlandse nationaliteit te krijgen. Verzoekster is ook bij de IND geweest. Volgens verzoekster heeft een medewerker van de IND haar verteld dat de kans dat haar naturalisatieverzoek zou worden gehonoreerd nihil was en de leges van € 800 weggegooid geld zouden zijn. Naar aanleiding van wat de gemeente en de IND verzoekster hebben meegedeeld, heeft zij geen naturalisatieverzoek ingediend.

Verzoekster studeert in Nederland en stelt dat het voor haar toekomstige werk van essentieel belang is om in het bezit te zijn van de Nederlandse nationaliteit. Zij heeft het gevoel dat haar kansen worden ontnomen en dat voelt voor haar vreselijk onrechtvaardig. Verzoekster wil dolgraag Nederlander worden, zij wil kunnen stemmen en zij wil het beroep kunnen uitoefenen waar zij van droomt. Nu voelt verzoekster zich een tweederangsburger.

INTERVENTIE

Naar aanleiding van verzoeksters brief heeft de Nationale ombudsman vragen gesteld aan de gemeente en de IND. De betreffende gemeente heeft een eigen ombudsvoorziening en daarom behandelt de Nationale ombudsman geen klachten over die gemeente. In dit geval heeft de gemeente dan ook slechts informatie aan de Nationale ombudsman verstrekt over onder meer de kans van slagen van een naturalisatieverzoek van verzoekster. Aan de IND heeft de Nationale ombudsman onder andere de volgende vragen gesteld:

1. Bent u van mening dat een naturalisatieverzoek van verzoekster - op basis van de stukken waar zij nu over beschikt - kans van slagen heeft en, zo nee, waarom niet?
2. Voldoet de geboorteakte aan de gestelde eisen en, zo nee, waarom niet?
3. Bent u van mening dat met de geboorteakte de identiteit van verzoekster voldoende kan worden vastgesteld en, zo nee, waarom niet?

In de reactie heeft de IND aangegeven dat is uitgegaan van de fictieve situatie dat verzoekster een naturalisatieverzoek heeft ingediend. De IND liet weten dat verzoekster met de overgelegde geboorteakte haar identiteit in voldoende mate heeft aangetoond. Verder stelde de IND dat de verklaring van de ambassade, waarin staat dat verzoekster niet de Azerbeidjaanse nationaliteit bezit, niet is gelegaliseerd. Dit dient volgens de IND wel te gebeuren voordat de verklaring kan worden geaccepteerd in de naturalisatieprocedure. Gezien haar levensloop zou verzoekster door geboorte de Azerbeidjaanse nationaliteit kunnen bezitten. Volgens de IND is het aannemelijk dat verzoekster juridisch gezien aanspraak kan maken op de Azerbeidjaanse nationaliteit, maar is er feitelijk sprake van het niet uitvoeren van de Azerbeidjaanse nationaliteitswetgeving door de Azerbeidjaanse

autoriteiten. De IND acht het aannemelijk dat de verklaring van de ambassade inhoudelijk juist is. Ook stelt de IND dat legalisatie van deze verklaring ertoe zou leiden dat van verzoekster niet kan worden verwacht dat zij een geldig Azerbeidjaans paspoort overlegt.

Nadat de Nationale ombudsman de informatie van de IND aan verzoekster had verstrekt, liet verzoekster weten de verklaring van de ambassade te laten legaliseren en daarna een naturalisatieverzoek in te dienen.

BESCHOUWING VAN DE NATIONALE OMBUDSMAN

De situatie waarin verzoekster verkeert, laat zien hoe iemand kan vastlopen door gewijzigde regelgeving. Toen verzoekster een verblijfsvergunning kreeg op basis van de pardonregeling, werd het overleggen van een paspoort niet als voorwaarde gesteld. Nu jaren later, wil verzoekster graag de Nederlandse nationaliteit verkrijgen en dient zij wel een geldig buitenlands paspoort te overleggen. Verzoekster probeert via de ambassade aan een paspoort te komen, maar dit mislukt. Verzoekster verblijft al vijftien jaar in Nederland, zij studeert in Nederland en haar toekomst ligt ook in Nederland. Daarom wil zij graag naturaliseren.

De Nationale ombudsman heeft de IND en de gemeente benaderd met als doel het vinden van een oplossing voor de impasse die voor verzoekster was ontstaan. Aanvankelijk, toen verzoekster langskwam met haar vraag, leek geen oplossing mogelijk. Met de informatie die de IND nu heeft verstrekt, ziet verzoekster mogelijkheden om de gevraagde informatie te verschaffen. De Nationale ombudsman acht het van belang dat op deze manier een goede balans wordt gevonden tussen de documenten en informatie over de nationaliteit van de pardonner die de IND nodig heeft en de mogelijkheden om in dit geval die informatie te krijgen.

De Nationale ombudsman ontvangt vaker signalen als deze over problemen die de zogenoemde pardonners ondervinden bij het naturaliseren vanwege het gebrek aan documenten. Naar aanleiding van één van de andere signalen is de Nationale ombudsman een schriftelijk onderzoek gestart. De Nationale ombudsman zal de algemene problematiek en het rapport van Vluchtelingenwerk hierover betrekken bij dat onderzoek.

De Nationale ombudsman,

Reinier van Zutphen